

Till minnen Robert
Estlander från

SÄRTRYCK FRÅN HISTORIALLINEN ARKISTO XLV *utgivna*

**KARL AUGUST EHRENSVÄRDS
BREV TILL GENERAL GREVE JOHAN
AUGUST MEIJERFELT UNDER
KRIGSÅRET 1789**

UTGIVNA AV
HARRY DONNER

HELSINGFORS 1939

**Karl August Ehrensvärds brev till general
Johan August Meijerfelt under
krigsåret 1789.**

Utgivna av
Harry Donner.

Den Meijerfeltska brevsamlingen i Helsingfors Universitetsbibliotek är i sin helhet en av forskare föga uppmärksammas primärkälla. Endast GABRIEL REIN d.ä. har anlitat den för sitt arbete *Kriget i Finland åren 1788, 1789 och 1790*. Vid tiden för professor Reins forskning på 1850-talet var den emellertid ofullständig. Sålunda saknades då bl.a. Gustav III:s och hertig Karls brev till Meijerfelt, vilka numera åter ingå där. Man kan uttala en förmodan, att de av ärkebiskop Tengström på sin tid införlivats med den s.k. *Porthan-Tengströmska* kistan, som öppnades år 1900 och vars innehåll först då blev tillgängligt för forskningen.¹ Dessa kungliga brev ha beaktats av senare forskare, t.ex. *Danielson-Kalmari* och *A. R. Cederberg*, bl.a. i den förstnämndes postumt utgivna sista del III, II av Kustavilainen aika, 1935, men för krigets senare år äro Gustav III:s talrika egenhändiga skrivelser till överbefälhavaren fortfarande så gott som outnyttjade. Så är även fallet med överamiralen, greve *Karl August Ehrensvärds* brev, skrivna under skärgårdsflottans operationer under fälttåget sommaren 1789. Dessa hans brev till Meijerfelt ha ej heller varit kända av doktor *Gunhild Bergh*², då hon 1916—1917 utgav sin samling brev

¹ E. G. PALMÉN: *Till hundraårsminnet av Johan Philip Palmén, Leonardsteckning II*, ss. 374—384.

² G. BERGH: *C. A. Ehrensvärds brev I—II*, Stockholm 1916—1917.

av Ehrensvärd, ehuru där ingå bl.a. två av hans brev till Meijerfelt från detta år.

Ehrensvärds deltagande i Gustav III:s ryska krig har ingående skildrats av *Karl Warburg*¹ och senare av kommandörkapten *Arnold Munthe*², som utöver de av Warburg begagnade källorna förfogat över senare utgivna biografier över Ehrensvärds motståndare prinsen av Nassau-Siegen³ och dennes underbefälhavare, malteserriddaren greve Giulio Litta⁴. Munthes skildring och kritik av skärgårdsflottans operationer, vilka avslutades med det första Svensksund-slaget, är saklig och vederhäftig, författad som den är av en fackman. Han ansluter sig till Warburgs omdöme om Ehrensvärd, som gått ut i kriget utan någon som helst entusiasm, och då entusiasm eljest var en av hans vackraste egenskaper, så var han icke fullt sig själv. Visserligen beundrade Ehrensvärd snillrikheten hos sin monark liksom dennes älskvärda sidor, men Gustav III var dock ej hans man. För det av konungen började kriget hade han varnat i kraftiga ord, emedan varken örlogsflottan eller arméns flotta var i krigsfärdigt skick. Därför var för honom värnandet av hans store faders skapelse, skärgårdsflottan, viktigare än den offensivrörelse konungen fordrade av flottan, vars uppgift var att betäcka arméns högra flank i den östra skärgården. I likhet med andra befälhavare såg han blott arméns och flottans uppenbara brister och överdrev fiendens styrka och vilja till en offensiv krigföring. Den finska skärgårdsflottans ställning var strategiskt ogynnsam, emedan dess styrka under hela sommarkampanjen var fördelad på två lika starka avdelningar, den i Porkkala och Ingå under konteramiralen, friherre Salomon von Rajalin, och Ehrensvärds egen, bestående av 44 segel, förlagd vid Svensksund. Det stöd man väntat sig av örlogsflottan, som utlöpt från Karlskrona, uteblev efter slaget

¹ KARL WARBURG: *Karl August Ehrensvärd*, Stockholm 1893.

² ARNOLD MUNTHE: *Flottan och ryska kriget 1788—1790*, VII, 4, Stockholm 1917.

³ LE MARQUIS D'ARGON: *Le Prince de Nassau-Siegen etc.*, Paris 1893.

⁴ CONTE GIUSEPPE GREPPI: *Un gentiluomo milanese guerriero-diplomatico 1763—1839*, Milano 1896.

vid Öland den 26 juli. En härjande sjukdom bland besättningen lamslog alla fortsatta operationer och den ryska flottan behärskade Östersjön och inloppet till Finska viken, hotande att avskära förbindelsen med Sverige. Man kan därför väl förstå överamiralens betänkligheter att äventyra sin eskader i en strid mot en numerärt överlägsen fiende. Sin uppfattning att skärgårdsflottan borde draga sig tillbaka i skydd av Svartholms eller Sveaborgs murar, dolde Ehrensvärd varken för Gustav III eller Meijerfelt och fick därför av konungen uppbära det starkaste klander. Konungen såg i Ehrensvärds försiktighet blott ett utslag av det allmänna missnöjet bland flottans officerare, den gamla surdegen från föregående års upprorsanda, och han var t.o.m. betänkt på att mitt under brinnande krig avsätta sin överamiral. Sitt avsked erhöll Ehrensvärd emellertid först efter Svensksund-slaget, sedan skärgårdsflottan lidit ett ärofullt nederlag och dragit sig tillbaka i skydd av Svartholms kanoner. Trots Kurt von Stedingks och konungens egna segrar avstannade svenskarnas offensiv, och sedan man övergivit Högfors, återvände trupperna i september till gränsen. Ett års kampanj var ännu nödvändig för att få slut på det av konungen mot den allmänna opinionen till synes så lättsinnigt började kriget.

Ehrensvärds brev till general Meijerfelt äro fjorton till antalet. De sex första äro skrivna på Sveaborg under tiden 30 april—29 maj, de senare vid Svensksund 27 juni—27 juli. De under augusti skrivna breven saknas, men det sista är skrivet i Lovisa den 6 september.

Skärgårdsflottans operationer äro för väl kända och Ehrensvärds brev erbjuda knappast något nytt ur krigshistorisk synpunkt, men brevskrivarens detaljerade skildringar av enskilda episoder, flottans rörelser och ställningen för övrigt sakna icke sitt givna intresse, emedan de skrivits av en framstående stilkonstnär och betydande personlighet.

Ehrensvärd hade i mitten av april anlant till Sveaborg, sedan han på egen anhållan erhållit befälet över skärgårdsflottan. Omedelbart vidtog han med flottans utrustning, men i väntan på nödiga pengar och på en sen islossning blir överamiralen allt

otåligare. I slutet av april anlände major Ehrenstolpe till Meijerfelts högkvarter med pengar, avsedda för flottan, och Ehrensvärd skriver i anledning därav den 30 april till Meijerfelt: »— — — vår snålhet efter pengar är både gruvelig och berömlig och gör att jag rekommenderar mig hos min greve.» Några dagar senare, den 2 maj, sänder han fänrik Born på en rekognoscering öster om Lovisa, anhållande om nödig handräckning för honom. Men samma dag skriver han full av förtvivlan till sin hustru: »Kommer ej pengar om tre veckor, ligger arméns flotta och armén då inaktiva ännu, så ger jag in mitt avskedsmemorial från både den ena och den andra flottan och reser i följe med samma post över till Sverige och sätter mig ifrån sådana apespel direkte ur tjänsten och hos dig.»¹ Icke blott pengar saknades, utan man led även brist på ved. »Vi hugga ned gamla trähus på Sveaborg», berättar han för sin hustru den 8 maj, »då regimentena gjorde nästan upplopp för ved, som saknades att koka deras mat.»¹ Till Meijerfelt skriver han följande dag: »Jag tror vi äro i en jämmerlig belägenhet att maken gavs intet i Pommern. Kampanjen instundar och samma folk som går ut nu äro ej likviderade för den förra sjöexpeditionen. Vi behöva pengar över alt och endera dagen stå vi mitt i syna utan mat och pengar.» Den 14 maj väntar Ehrensvärd allt fortfarande på pengar. »Jag magrar», skriver han till överbefälhavaren, »av penningebrist om någonting ska göras, ska ingenting göras utan vi komma att i god vila leva på hullet då kan det gå an.» Fyra dagar senare, den 18 maj, mottog han 13,000 rdr av de nya sedlarna, s.k. Fahnehjelmare, vilka uppväckte köpmännens misstro, då ingen förordning därom blivit kungjord. I slutet av maj sjösattes det ena fartyget efter det andra. »Så fort jag får fartyg från varvet och artillerigården färdiga, stänker jag ut dem till höger och vänster nu i början i skärgården», skriver han den 21 maj till Meijerfelt. I samma brev omnämner han, att »hemmema Oden², udeama Gamla, och 10 kanonslupar»

¹ KARL WARBURG: a.a. s. 231.

² Ehrensvärd kallar den en hemmema, men enligt MUNTHE, a.a. s. 83, var den snarare en udeama, d.v.s. ett mindre fartyg av tredje klass.

inmönstrats föregående dag och att om vinden varit lämplig, hade de under överstelöjtnant Nils von Rosenstein avgått österut. Samtidigt utgick Åboeskadern under överstelöjtnant Viktor von Stedingk till Jungfrusund och Korpo för att upprätthålla förbindelsen med Sverige, vilken Ehrensvärd städse fruktade skulle avbrytas av fienden. »Vid Ledsunds båk på farvattnet vid Åland», säger han, »ligger en Turuma och en barkass som mottager därjämte de över havet kommande transporter, som själva bliva konvojerade från Furusund av en bestyckad brigg.» Ehrensvärd, som stod under Meijerfelts befäl, hoppades att denne icke ogillade att han riktade sin uppmärksamhet västerut; dessa dispositioner gynnades av en stadig ostlig vind. Bristen på pengar och islossningen hade omöjliggjort en framryckning österut.

Efter att ha omnämnt en rapport från Porkkala och uttalat sig om örlogsflottans ställning i Karlskrona, talar Ehrensvärd om ett brev, som han erhållit från Kurt von Stedingk i St Michel. von Stedingk sade sig vara missnöjd med en kapten Ramsay, som Ehrensvärd skickat honom, ty han kände icke till mannens sinnelag: »Ramsay är finne och karl kapabel av fatigue, pålitlig i saker och helt säker i krig», men han kan möjligen vara »frids-älskare ehuru ung». Ramsay hade föregående vinter från Sveaborg överfört till Stockholm den för delaktighet i Anjala-förbundet fängslade översten Mikael Anckarsvärd, vilken dock senare frigivits och anförtrotts viktiga uppgifter. Han var släkt med konungens gunstling A. Fr. Munck, vilken enligt Ehrensvärd uppmanat Ramsay att »hålla sin mun, för att vara säker om mannen när det gällde». I detta meddelande skönjer man von Stedingks misstro mot finska officerare, men samtidigt avspeglar det — förutsatt att man får sätta tro till Ehrensvärds uttalanden om Muncks förhållande till Ramsay — den förstnämndes strävan att dämpa och möjligen därigenom behärska officerare, vilka i hemlighet sympatiserade med föregående års upprorsmän.

Även i sitt följande brev av den 29 maj talar Ehrensvärd om Åboeskadern och dess olika stationsorter. Den 24 maj hade

galären Kalmar avseglat till Jungfrusund, en kanonbarkass till Hangö och följande dag galären Östergötland till Korpo, en turuma och en kanonbarkass till Åland samt fregatten Sprengtporten och avisjakten Atis till Utö. Den 28 maj visade sig utanför Sveaborg några ryska skepp, vilka förde standert, »och hade vi», berättar Ehrensvärd, »den glada syn att höra ett av dem springa i luften och därefter sett brinna med en ljuvlig låga och rök». Den Rosensteinska eskadern hade avseglat österut, men på grund av motvind ej kommit längre än tre mil. Nu hade den dock förlig vind.

Politiken bekymrade amiralen föga. Dock hade han ryktesvis hört om finansminister Ruuths onåd och Pommerns pantförskrivning, om konungens resa till Finland, men även om en eventuell kunglig resa till Hannover. Ryktet om Pommerns förpantning meddelade han även sin hustru i brev av den 6 juni. Han säger: »Alla regementerna från Pommern skola transporteras över, och K[onungen] i Preussen lägger sina regementen dit i stället. Tecken till att Pommern är sålt. Jag undrar för huru mycket. Så där gör man, man säljer sin sko och sina byxor på slutet för att få puder och pomada!» Men just medan han så vanvördigt skriver om konungen, meddelas honom monarkens ankomst till Helsingfors. Han hinner blott tillägga: »Denna K. M:ts resa är en fullkomlig surpris.»¹

Ehrensvärds följande brev till Meijerfelt är av den 27 juni från Svensksund. I Borgå hade han dessförinnan (den 10 juni) sammanträffat med Gustav III, som i hjärtliga ord tackat amiralen för hans nit om flottans utrustning. Konungen redogjorde för de senaste riksdagshändelserna och adelns förhållande, och i ett samma dag skrivet brev hem säger Ehrensvärd: »När man ser och talar vid honom, är det liksom man bleve persuaderad, efter han själv så är eller tycks i själen varat. Omöjligt att märka minsta förställning däruti.»¹

Trots Ehrensvärds betänkligheter förmådde Gustav honom att taga ställning vid Kungshamn i yttre Abborforsfjärden, där

¹ KARL WARBURG: a.a. 236.

von Rosenstein redan låg med sin eskader, och den 21 juni var han med hela sin eskader på 44 fartyg vid Svensksund. Den 26 juni skulle general Meijerfelt med sin armékår och Ehrensvärd med flottan göra ett gemensamt anfall mot Kymmene och Högfors. Men efter en kort eldgivning, varvid fienden förlorade åtskilligt folk, avstannade striden, huvudsakligen på grund av missvisande rekognosceringskartor. Om fiendens lidna förluster skrev Ehrensvärd följande dag, den 27 juni, till Meijerfelt: »Mina priser ha nu blivit ansenliga. En stor galliot och en brigg med en laddning mjöl i hop av 3,300 mattor mjöl vill säga något för en hungrig fiende att mista. De togos i går av kanonbarkasserna. Gallioten togs 3 mil ifrån Viborg.» Trots denna framgång var amiralen särdeles missnöjd med ställningen. Om sina bekymmer skrev han i samma brev: »Ska jag gråla med Kymmene gård, vara betänkt på försvaret mot galärer, eller se dem gå till Fredrikshamn onäpste — och huttna tills ryska skepp kommer att kupera mig väster ut, tills 100 à 150 hennes så kallade galärer bli samlade i en flock och rusa fram sedan jag plottrat bort min ammunition, ätit upp min mat och hennes flotte i sjön slagit den svenska, som säkert går därtill med hennes stora mängd av skepp hon har, så bärgar sig vår skärgårdsflotta intet heller.» Fast han såg framtiden mörk, slöt han sitt brev med följande filosofiska betraktelse: »Emellertid var intet Rom förstört på 100 år, och intet en flotta på en sommar, man ska väl ha någon lycka med sig.»

Emellertid ryckte konungen över gränsen utan att på förhand meddela Ehrensvärd om sina planer. I ett långt brev till Meijerfelt av den 29 juni från Svensksund säger amiralen bl.a. »Tiden lider, kungen går på. Han tror kanske i Fredrikshamn ligger invalider, men jag har redan rapporterat honom, att gröna gardet är ditkommet efter fleras berättelser. Att 30 galärer komma snart dit, emellertid går han på innan han vet om det lyckats för mig, och han gav mig en plan jag tror när den kommer därtill, ser intet terrängen ut som kartan och beskrivningen på ån och går intet av efter som det nu är på sätt projektet var.» Vid rådplägningen i Borgå den 10 juni hade Ehrensvärd sanno-

likt själv föreslagit och förordat en landstigning vid Kymmene åmynning, utan kännedom om strändernas beskaffenhet, vilka voro höga och skogbevuxna och omöjliggjorde en landstigning från sjösidan.

Konungen hade den 28 juni segrat över fienden vid Uttis malm och kastat honom tillbaka till Kaipiais, och den 3 juli besegrade han en annan avdelning vid Liikala.

Ehrensvärds långsamhet och oförmåga att understödja Meijerfelt ävensom hans uppmaning till konungen, som stod segrande på fientlig mark, att draga sig tillbaka samma väg han kommit och ställa sig på defensiven inom gränsen, förtörnade konungen på det högsta. Sin egen ställning ansåg han osäker och ville draga sig inom den egna skärgården. Konungens svar har förkommit, men J. A. Ehrenström berättar, att Gustav III omedelbart svarat på Ehrensvärds förslag med ett ljungande och inspirerat brev. Enligt denne sagesman skulle konungen bl.a. ha skrivit: »Ni kan retirera ända till Sveaborg, men vet att er faders skugga och murarna på denna fästning skola förebrå er att hava kommit dit för att söka skydd med den flotta, som han skapat, innan ni satt den i tillfälle att avlägga sitt första tapperhetsprov till fäderneslandets försvar.» I sitt senast anförda brev till Meijerfelt, skrivet den 30 juni, dagen innan han sände sin rapport till konungen, omtalar Ehrensvärd i ett kort P.S. ett förslag, som han tidigare gjort konungen, nämligen att »enda dugliga operation är att göra steg från steg i från sig, således göra Pyttis dalen i från sig, således gå på Högfors så att generalen och jag kunna hjälpa till». Men Ehrensvärd kom synbarligen på andra tankar, sedan han den 29 juni på kvällen hade förhört en från Petersburg ankommen preussisk skeppare, som visste berätta, att ryska galerflottan, 80 större och mindre fartyg, den 22 juni utgått från Petersburg och kunde bli synliga om några dagar. Undersökningsprotokollet hade han sänt till konungen på samma gång som sin promemoria, där han förordat ett allmänt återtag inom landets egna gränser. Till Meijerfelt, som fått en avskrift av förhørsprotokollet, skrev Ehrensvärd samma dag, d.v.s. den 30 juni, om sitt råd till

konungen: »Mina resonementer till K. M:t var, att så länge som örlogsflottan ej ännu är ute bör ej svenska skärgårdsflottan ligga så långt fram; hon bör ha svensk strand på sin rygg till det minsta.» Den ryska flottan vid Porkkala och sex örlogsskepp, vilka blivit sedda vid Hogland, föranledde amiralen till följande dystra betraktelse: »Vad kan vara naturligare än att ryska skärgårdsflottan stänger mig genom krigsskepp väster ut och själv går yttre leden förbi mig att därpå vara mästare i hela skärgården, medan jag ligger kvar i Ryssland och svälter i hjäl, att K. M:t bör intet stå längre kvar i Ryssland. Ryska galerflottan kan kasta trupper på hans rygg, att jag intet har tid hjälpa K. M:t med Högfors, utan att han bör gå sin väg därifrån han kom.» Ännu följande dag, den 1 juli, uttalar han för Meijerfelt den oro situationen ingav honom. Han tror sig se ryssarna svärma över hela skärgården ända till Stockholm, avskärande alla kommunikationer och sålunda svälta ut hela Finland med armén. Detta kan t.o.m. hända fast han icke skulle bli slagen, ty fiendens örlogsfartyg kunna avskära hans återtag, och då är det bättre, om det sker på svenskt vatten, ty i så fall kunna trupperna åtminstone landsättas och förstärka armén.

Ehrensvärds följande brev äro av den 25 och 26 juli, det förre från Svensksund, det senare möjligen från Högfors, där han infunnit sig på konungens order, eller sedan han återvänt till Svensksund. Nu var monarken älskvärdheten själv. För sin hustru omtalar Ehrensvärd, »både K. M:t och armén se nu tydligt av vad konsekvens arméns flotta är, vi bevara nu arméns flank mot en dubbelt så stor skärgårdsflotta och utan oss finge K. M:t snart överge Högfors och hela den nya inkräktade sträckan».¹

Prinsen av Nassau hade samtidigt detacherat en mindre eskader till Aspö, vilket tydde på, att hans avsikt var att anfalla den svenska skärgårdsflottan från två sidor, eller, som Ehrensvärd den 26 juli skrev till Meijerfelt, med gynnsam östlig vind segla till Pellinge. »De ha gott spel», tillägger han, »skärgårdsflottan mot oss, och sin yttre skärgård bevarad av ett skepp två

¹ KARL WARBURG: a.a. s. 252.

fregatter, medan vår flank är öppen och vår skärgårdsflotta en hälft. Någon vidlyftig intention måste de ha.» Lyckligtvis stannade den av generalmajor Balle ledda ryska eskadern, 20 fartyg, vid Aspö och led den 24 augusti i början av det första Svensksund-slaget, ansatt av den svenska skärgårdsflottans betydande övermakt, ett kännbart nederlag. Men sedan Nassaus huvudeskader lyckats bana sig genom det icke försänkta sundet vid Koirasalmi till Svensksunds redd, måste den svenska flottan efter ett tappert motstånd draga sig tillbaka till Svartholm, gynnad av mörkret och Aspö-eskaderns oförmåga att åter upptaga striden.

Frånsett ett kort meddelande av den 27 juli, saknas Ehrenswards brev till Meijerfelt för augusti månad. Att döma av hans sista brev, skrivet i Lovisa den 6 september, har han sannolikt icke redogjort för Meijerfelt för slagets utgång. Nu vistades han i Lovisa, ännu osäker om sitt öde, ty först den 8 september, sedan han av överste af Klercker erfarit, att konungen ansåg sig behöva honom i Karlskrona, hade Ehrensward anhållit att få återupptaga sin tjänstgöring därstädes. En följd av nederlaget vid Svensksund var konungens återtåg till Abborfors från Högfors den 1 september.

Ehrensward inledde sitt sista korta, men märkliga brev till Meijerfelt med att jämföra sitt nederlag med konungens återtåg från Högfors. Han skriver: »Den 24 aug. gjorde jag ifrån mig vid Svensksund. d. 1 sept. gjorde K. M:t ifrån sig vid Högfors, när ärnar min Genral göra ifrån sig, när blir det nu allt olyckligtvis.» Den slagne amiralen hoppas på fred, men huru erhålla den? Han antog, att flottan spelat ut sin roll. »Flottan är nu ett noll och kommer intet i kalkylen på annat sätt än för syns skull liksom gamla kulisser.» Om armén räddar sig över Torneå, säger han, ligger flottan »mellan ryska flaggorne, eller under segel tittar än hit än dit som kalkonhönan i en bur, och slipper intet ut». Om Gustav III ej förstod sig på överamiralens filosofi, då denne tröstade sig över sitt nederlag med att rita karikatyrer över sin slagna flotta, skulle han på det högsta ha ogillat honom, när han jämförde densamma med en inburad kalkonhöna.

Men sådan var Ehrensward, en konstnärnatur och en skämtare, som t.o.m. inför en bister verklighet icke kunde låta bli att driva med egna och andras olyckor.

Brev N:o 1.

Min Grefve

Ryckten bör man aldrig rätta sig efter, men vår snålhet efter pengar är både grufvelig och berömlig och gör att jag recomenderar mig hoss min Grefve i anseende till de penningar 21000 Rr som säges vara d. 26 april med Majorn Ehrenstälpe komne det mästa för flottans räkning, om så är håppas jag min egen Grefve intet glömmes dess

Sveaborg d. 30 Apr. 1789.

ödmjuka tjenare
A. Ehrensward

Brev N:o 2.

Min Grefve

Under namn att höra efter förhyrt folk har jag afskickat fändrick Bährn till Lovisa — men min tanka är att anmäla honom Min Grefve, att nyttjas om så befallas genom en resa ner åt sista Lots Stationerne för att genom den bekanskapen han sjelf äger så ock genom den våra Lotsar ha med de Ryska kunna få veta hvad anstalter ä gjorda och vidare ämnas i Kutsalö m.m. Jag önskade denne officeren finge nödiga mojenger här till af min Grefve ty jag i min Cassa är intet rikare än kunna ge honom skutsen och tractamentet under tiden af dess fråvaro till och från Lovisa. Som snön nu afgått ifrån isarne äro de praticabla öfver allt medan de ligga och kan detta vara då bästa tiden att passa på.

Sveaborg d. 2 Maj 1789.

Med högaktning
min Grefves
ödmjuka tjenare
A. Ehrensward

Brev N:o 3.

Sveaborg d. 9. Maj 1789.

Jag tror vi äro i en jämmerlig belägenhet att maken gafs intet i pommern. Campagnen instundar och samma folk som går ut nu äro ej liqvederade för den förra sjö Expedition.